МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ПРАВА

ТРАНСФОРМАЦІЯ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА:

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ВИМІР ПРАВА, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ГУМАНІТАРИСТИКИ

МАТЕРІАЛИ

міжнародної науково-практичної конференції

22–24 травня 2026 року

м. Київ

СПІВОРГАНІЗАТОРИ

ДЦ ІПР НАНУ

BYDGOSZCZ WSG UNIVERSITY ENTERPRISE OF KNOWLEDGE

MRU Mykolas Romeris University

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ПРАВА

ТРАНСФОРМАЦІЯ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА:

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ВИМІР ПРАВА, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ГУМАНІТАРИСТИКИ

МАТЕРІАЛИ
міжнародної науково-практичної конференції

22-24 травня 2026 року
м. Київ

Видавництво
«Вільний вітер»
2026

ОРГАНІЗАТОР КОНФЕРЕНЦІЇ

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ПРАВА

СПІВОРГАНІЗАТОРИ КОНФЕРЕНЦІЇ

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ НАН УКРАЇНИ

WSG UNIVERSITY in BYDGOSZCZ (POLAND)

PUBLIC SECURITY ACADEMY OF THE MYKOLAS ROMERIS UNIVERSITY (LITHUANIA)

Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського університету інтелектуальної власності та права
(Протокол № 6 від 29 червня 2026 року)

Редакційна колегія:

Голова – Фелик Василь Іванович – член-кореспондент НАПрН України, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, ректор Київського університету інтелектуальної власності та права;

Вільгушинський Михайло Йосипович – доктор юридичних наук, доцент, заслужений юрист України, перший проректор Київського університету інытелектуальної власності та права;

Заболотна Людмила Володимирівна – кандидат юридичних наук, доцент, проректор Київського університету інтелектуальної власності та права;

Дорожинський Сергій Анатолійович – доктор філософії в галузі електроніки та телекомунікацій, доцент, декан факультету інформаційних технологій та соціально-гуманітарних наук Київського університету інтелектуальної власності та права;

Камінський Петро Валерійович – доктор філософії в галузі права, доцент, декан юридичного факультету Київського університету інтелектуальної власності та права;

Мельник Володимир Петрович – голова організаційного комітету конференції, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного, міжнародного права та публічно-правових дисциплін Київського університету інтелектуальної власності та права;

Богом'я Володимир Іванович – доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри кібербезпеки, інформаційних технологій та економіки Київського університету інтелектуальної власності та права;

Драган Олена Василівна – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, завідувачка кафедри кримінального права, процесу та криміналістики Київського університету інтелектуальної власності та права;

Жорнокуй Уляна Василівна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувачка кафедри іноземних мов, філології та журналістики Київського університету інтелектуальної власності та права;

Кивлюк Ольга Петрівна – доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри філософії та психології Київського університету інтелектуальної власності та права;

Француз-Яковець Тетяна Анатоліївна – доктор юридичних наук, професор, завідувачка кафедри конституційного, міжнародного права та публічно-правових дисциплін Київського університету інтелектуальної власності та права;

Христинченко Надія Петрівна – доктор юридичних наук, професор, завідувачка кафедри адміністративного права, інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Київського університету інтелектуальної власності та права;

ISBN 978-617-8227-32-6 (PDF)

Трансформація сучасного суспільства: міждисциплінарний вимір права, технологій та гуманітаристики: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 22-24 травня 2026 р.) / за заг. ред. д.ю.н., проф., В. І. Фелика; Київ. ун-т інтелект. власн. та права. – Київ: Вид-тво «Вільний вітер», 2026. – 1267 с.

Столяренко Оксана Василівна,
к. пед. н., доцент,
доцент кафедри іноземних мов
Вінницького національного технічного університету
Столяренко Олена Вікторівна,
д. пед. н., професор,
професор кафедри педагогіки і освітнього менеджменту
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

ФІЛОСОФІЯ ЛЮДИНОЦЕНТРИЗМУ У ВИЩІЙ ОСВІТІ ЯК ЧИННИК ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ В ЕПОХУ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН

Сучасна епоха характеризується кардинальними трансформаціями, зумовленими стрімким розгортанням цифрових технологій, штучного інтелекту, глобалізаційними та геополітичними викликами. Особливого навантаження у цих умовах зазнає система вищої освіти, яка традиційно відповідає за відтворення інтелектуального та культурного капіталу людства. Проте прагматизація та надмірна технократизація освітнього процесу часто призводять до дегуманізації навчання, орієнтації виключно на ринкові потреби та ігнорування внутрішнього потенціалу студента.

Виникає гостра суперечність між потребою суспільства у формуванні цілісної, гармонійно розвиненої особистості та наявними освітніми практиками, спрямованими на конвеєрну підготовку вузькоспеціалізованих «функцій». Пошук виходу з цієї кризи актуалізує звернення до філософії людиноцентризму як фундаментального орієнтиру модернізації вищої школи.

Філософські та педагогічні аспекти людиноцентризму в контексті розвитку сучасної освіти є предметом прискіпливої уваги наукової спільноти. Теоретичним підґрунтям концепції гуманізації та особистісно орієнтованого навчання є праці таких вітчизняних та закордонних дослідників, як В. Кремень,

який системно обґрунтував філософію людиноцентризму в контексті освітнього простору [4], та І. Бех, котрий зосередився на психолого-педагогічних аспекті розвитку вихованця як особистості [2].

Проблеми адаптації вищої освіти до викликів глобалізації та техногенного суспільства вивчали В. Андрущенко [1] та зарубіжні соціологи й філософи, зокрема Ю. Габермас [3] та Е. Морен [5]. Водночас, попри наявність ґрунтовного наукового доробку, потенціал людиноцентризму як інтегрального чинника саме гармонійного розвитку особистості в умовах екзистенційних криз XXI століття потребує додаткового переосмислення та концептуалізації.

Особливе місце у вимірі вітчизняного наукового дискурсу посідають праці О. Столяренко, в яких системно обґрунтовано концепцію виховання гуманістичної спрямованості та деонтологічної культури майбутніх фахівців. Дослідниця фокусує увагу на теоретико-методологічних засадах формування ціннісного ставлення до людини, культури міжособистісного спілкування та розробці педагогічних стратегій попередження деструктивних явищ в освітньому середовищі вищої школи[6]; [9]; [10].

Актуальність цього дослідження зумовлена необхідністю подолання антропологічної кризи, яка проявляється у втраті людиною ціннісних орієнтирів в епоху глобальних змін. Динамічність ринку праці та невизначеність майбутнього вимагають від вищої освіти зміщення акцентів з інформаційно-накопичувального навчання на формування soft skills, емоційного інтелекту, критичного мислення та стійкої морально-етичної платформи особистості. Філософія людиноцентризму пропонує методологічний інструментарій, здатний перетворити вищу освіту з інструменту трансляції знань на простір самоактуалізації та гармонізації внутрішнього світу людини.

Метою статті є теоретико-методологічне обґрунтування філософії людиноцентризму у вищій освіті як базового чинника та рушійної сили гармонійного, всебічного розвитку особистості студента в умовах сучасних глобальних трансформацій.

Філософія людиноцентризму в системі вищої освіти базується на визнанні людини (студента, викладача) як найвищої цінності, мети, а не засобу освітнього процесу. Перехід від класичної суб'єкт-об'єктної парадигми (де викладач є активним транслятором знань, а студент – пасивним приймачем) до суб'єкт-суб'єктної є ключовою умовою гуманізації навчання. Як зазначає В. Кремень, людиноцентризм передбачає «максимальне наближення освіти, навчання і виховання до конкретної людини, її здібностей, інтересів, життєвих планів» [4; с. 12].

В епоху глобальних змін гармонійний розвиток особистості вже не може обмежуватися лише інтелектуальною чи професійною складовою. Структура гармонійного розвитку сучасного фахівця має тривимірний характер.

У межах людиноцентриської парадигми тривимірна структура гармонійного розвитку особистості розгортається через взаємозв’язок когнітивно-інтелектуальної, емоційно-ціннісної та праксеологічної складових, кожна з яких в умовах глобальних трансформацій набуває нового змістовного наповнення [8].

Когнітивно-інтелектуальна складова розвитку за умов людиноцентризму докорінно змінює свій вектор: від пасивного накопичення енциклопедичних знань вона спрямовується на формування системного, критичного та креативного мислення. В епоху інформаційного перенасичення та поширення фейків критичне мислення стає головним інструментом інтелектуального самозахисту особистості, дозволяючи студенту верифікувати дані, аналізувати причинно-наслідкові зв'язки та виявляти приховані маніпуляції. Креативність у цій системі розглядається не як абстрактна здатність до мистецтва, а як науково-дослідницький та інноваційний потенціал, спроможність знаходити нестандартні розв'язання комплексних професійних проблем. Окрім цього, інтелектуальний розвиток тепер не обмежений роками навчання в університеті; він трансформується у здатність і внутрішню потребу до самоосвіти протягом усього життя (lifelong learning), що забезпечує гнучкість мислення та постійне інтелектуальне оновлення особистості.

Емоційно-ціннісна складова виступає внутрішнім гуманістичним стрижнем особистості, який запобігає технократичному знеособленню людини. Людиноцентризм передбачає цілеспрямований розвиток емоційного інтелекту (EQ), що включає здатність до саморефлексії, розуміння власних психоемоційних станів та розвинену емпатію – вміння співпереживати й розуміти позицію інших суб'єктів освітнього та соціального процесу. Ціннісна матриця майбутнього фахівця інтегрує у собі два взаємодоповнювальних рівні: глибоку національну ідентичність, яка забезпечує соціокультурне укорінення особистості, та глобальну (загальнолюдську) свідомість. Особливого значення набуває формування етичної та моральної відповідальності: студент має усвідомлювати довгострокові екологічні, соціальні та гуманітарні наслідки своїх майбутніх професійних рішень, що безпосередньо корелює з ідеями сталого розвитку суспільства.

Праксеологічна (діяльнісна) складова гармонійного розвитку визначає спроможність особистості ефективно капіталізувати свої знання та цінності у практичній діяльності. Центральне місце тут посідає опанування гнучких навичок (soft skills), які, на відміну від суто професійних вузьких знань (hard skills), мають міждисциплінарний і надвелосипедний характер. Праксеологічний вимір включає розвиток високої комунікативної культури, здатності до командної роботи (collaboration) та мережевої взаємодії у крос-культурних середовищах. В умовах перманентних криз і глобальної турбулентності критично важливою характеристикою діяльнісного розвитку стає життєстійкість (resilience) –здатність адаптуватися до швидких змін, ефективно діяти у ситуаціях невизначеності, керувати стресом та сприймати деструктивні зовнішні виклики як тригери для особистісного та професійного зростання [7].

Реалізація філософії людиноцентризму вимагає перебудови внутрішньої архітектури вищої школи. По-перше, це стосується побудови індивідуальних освітніх траєкторій, що дає змогу здобувачу освіти самостійно обирати темп, форму та вибіркові компоненти навчання відповідно до власних нахилів [1; с. 45]. По-друге, змінюється роль викладача – він трансформується з догматичного

лектора у ментора, фасилітатора та коуча, який супроводжує процес самопізнання та саморозвитку студента.

Особливого значення людиноцентризм набуває в епоху тотальної цифровізації. За висловом Е. Морена, освіта майбутнього повинна навчити людину «жити у світі невизначеності», зберігаючи при цьому свою людську сутність та здатність до співпереживання [5; с. 88]. Відтак, впровадження штучного інтелекту в освітній процес має підпорядковуватися принципам етики та спрямовуватися на звільнення часу для глибинної інтелектуальної взаємодії між суб'єктами освіти, а не на їхню ізоляцію.

Гармонійно розвинена особистість, сформована в межах людиноцентриської парадигми, володіє внутрішнім гомеостазом – здатністю зберігати психологічну стійкість та ціннісне ядро під впливом деструктивних глобальних чинників.

Висновки. Філософія людиноцентризму у вищій освіті виступає не просто теоретичним концептом, а імперативом виживання та прогресу людства в епоху глобальних трансформацій. Вона забезпечує перехід від репродуктивної моделі навчання до людинотворчої, де пріоритетом є гармонійне поєднання професійних компетентностей із високими морально-етичними якостями, емоційним інтелектом та екологічною свідомістю.

Впровадження людиноцентриських засад у практику вищої школи (через індивідуалізацію навчання, зміну ролі викладача, гуманітаризацію природничо-технічних дисциплін) дозволяє підготувати не просто конкурентоспроможного фахівця, а зрілу, стійку особистість, здатну гармонізувати навколишній світ та ефективно реагувати на глобальні виклики сьогодення.

Список використаних джерел:

1. Андрущенко В. П. Філософія освіти XXI століття: у пошуках людського виміру. Філософія освіти. 2011. № 1–2. С. 15–26.
2. Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання : наук.-метод. посіб. Київ : ІЗМН, 1998. 204 с.
3. Габермас Ю. Залучення іншого: Студії з політичної теорії / пер. з нім. А. Богачова. Київ : Дух і Літера, 2005. 416 с.

4. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2009. 520 с.
5. Морен Е. Сім комплексних знань для освіти майбутнього / Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури. Париж : ЮНЕСКО, 2000. URL: https://unesdoc.unesco.org (дата звернення: 17.05.2026).
6. Столяренко О. В., Столяренко О. В. Ціннісне ставлення до людини в теорії і практиці виховання. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія: Зб. наук. праць / Редкол.: В. І. Шахов (голова) та ін. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД». Випуск 55, 2018. 212 с. С. 38–42. URL: https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/23639/51106.pdf?sequence=2
7. Столяренко О. В., Столяренко О. В., Слободянюк А. А. Формування суб'єктивних ціннісних ставлень як передумова успішної соціалізації молоді. Активізація психологічних ресурсів особистості у різних умовах соціалізації : кол. монографія / за ред.: Г. О. Хомич. – Київ : 7БЦ, 2024. 270 с. С. 132–150.
8. Столяренко О. В., Столяренко О. В., Слободянюк А. А. Ціннісна педагогіка у загальній концепції формування особистості майбутнього фахівця. Формування професійно важливих якостей майбутніх педагогів: андрагогічний вимір / Лук'янова Р. Б., Гуревич Р. С., Акімова О. В. [та ін.]. – Вінниця: «Твори», 2023. 328 с. С. 225–277.
9. Stoliarenko, O., Stoliarenko, O., Oberemok, A., Belan, T., Piasetska, N., & Shpylova, M. (2021). Shaping a Values-Based Attitude toward Human in the Context of Postmodernism via the Structural-Functional Model. Postmodern Openings, 12(3), 173-189. DOI: https://doi.org/10.18662/po/12.3/334
10. Stoliarenko, O., Stoliarenko, O., Prokopchuk, V., Zhuravlova, L., Demchenko, I., Martynets, L., & Yakovliv, V. (2021). Fostering a Values-Based Attitude towards a Person in Secondary Schools in the Post-Soviet Space. Revista